

Kritik mot Åklagarmyndigheten och en rådmann vid Luleå tingsrätt för handläggningen av ett frihetsberövande

---

Beslutet i korthet: En person som var häktad i sin utevaro skulle transporteras från Finland till Sverige. Enligt lag skulle tingsrätten hålla häktningsförhandling senast fyra dygn efter det att den misstänkte kom till Sverige. Åklagarmyndigheten hade i förväg fått en resplan som angav när planet med den misstänkte beräknades landa på Arlanda flygplats. Åklagarmyndigheten tog inte reda på om resplanen följdes och underrättade inte tingsrätten om när den misstänkte kom till Sverige. Tingsrätten tog inte heller reda på när den misstänkte kom till Sverige. Tingsrätten kom att hålla häktningsförhandling efter utgången av fyradygnsfristen, vilket ledde till att den misstänkte släpptes fri. Den misstänkte var frihetsberövad i mer än två och en halv timme utan lagstöd. Åklagarmyndigheten och den ansvariga domaren får kritik.

Initiativet

I en artikel som publicerades på Dagens Juridik den 24 oktober 2013 med rubriken ”Misstänkt som utlämnats till Sverige släpps på fri fot – efter tingsrättsmiss” angavs i huvudsak följande. På grund av en juridisk miss tvingades Luleå tingsrätt släppa en 34-årig man som misstänks för att ha riktat hotfulla sms mot en förskola i Luleå. Mannen hade häktats i sin utevaro och utlämnades från Finland till Sverige den 18 oktober 2013. Mannen landade på Arlanda flygplats kl. 12.25. Därefter måste tingsrätten inleda häktningsförhandling inom fyra dygn. Luleå tingsrätt bokade dock förhandlingen till den 22 oktober kl. 15.00, vilket var drygt två och en halv timme för sent. Med anledning av det tvingades tingsrätten släppa den misstänkte.

Jag beslutade mot denna bakgrund att ta upp frågan om Luleå tingsrätts handläggning av häktningsfrågan till utredning i ett särskilt ärende. Inom ramen för ärendet inledde JO en utredning med anledning av Åklagarmyndighetens handläggning av frihetsberövandet.

Utredning

Handlingar i tingsrättens mål B 390-13 hämtades in och granskades. Av dessa framgick bl.a. följande.

Den 4 oktober 2013 förklarade tingsrätten AA häktad i sin utevaro. I beslutet angavs det att polis eller åklagare skulle meddela tingsrätten så snart häktningsbeslutet hade verkställts så att en ny häktningsförhandling kunde hållas. Den 7 oktober meddelade kammaråklagaren BB att AA hade gripits och befann sig i Finland. Den 17 oktober meddelade BB att AA skulle transporteras/utlämnas till Sverige mellan den 18 och 25 oktober 2013. Den 21 oktober fick tingsrätten besked per telefon att AA beräknades anlända till häktet i Luleå cirka kl. 15.00–15.30. Tingsrätten kallade därefter till häktningsförhandling den 22 oktober kl. 15.00. Vid den förhandlingen konstaterade tingsrätten att AA hade kommit till Sverige den 18 oktober kl. 12.25 och att det alltså hade gått mer än fyra dygn sedan han anlände till Sverige. Tingsrätten beslutade därför att AA skulle försättas på fri fot.

Ärendet remitterades till tingsrätten och till Åklagarmyndigheten för yttrande över handläggningen av frihetsberövandet. Myndigheterna skulle även redovisa sina bedömningar av det som hade kommit fram.

Åklagarmyndigheten (vice riksåklagaren CC) lämnade följande yttrande.

Bakgrund

När det gäller handläggningen hänvisas till kammaråklagaren DD:s, kammaråklagaren BB:s och kammaråklagaren EE:s nedan återgivna upplysningar samt kammarchefens yttrande med därefter följande tillägg och förtydliganden.

Kammaråklagaren DD har lämnat följande upplysningar.

Dagjouråklagare BB vid åklagarkammaren framställde 2013-10-04 att AA skulle häktas i sin utevaro för bl.a. olaga hot den 30 september 2013 i Luleå.

Luleå tingsrätt beslutade 2013-10-04 att häkta AA i sin utevaro. Med detta beslut som grund utfärdade dagjouråklagare BB en nordisk arresteringsorder samma datum.

Enligt tjänsteanteckning 2013-10-05 från jouråklagare BB anmälde polisen i Luleå att AA gripits samma dag i Finland och att utlämningsprocessen skall ha påbörjats. IPO:s ärendenr [...].

Enligt tjänsteanteckning 2013-10-07 har dagjouråklagare BB vid åklagarkammaren kontaktat IPO med förfrågan om vad som händer med AA, tidsplan för när han kommer till Sverige osv. Överenskommelse görs att IPO mailar när man fått besked från finska polisen.

Anmälan till tingsrätten om att AA gripits i Finland har skett genom dagjouråklagare BB vid åklagarkammaren samt att det är okänt när AA kan komma att föras till Sverige.

Åklagarkammaren underrättas per mail 2013-10-15 från åklagarämbetet i Helsingfors att tingsrätten i Helsingfors beslutat att AA ska överlämnas till Sverige och att AA medgivit detta. Mailet vidarebefordrades av dagjouråklagare BB till handläggande åklagare DD samma dag.

Åklagarkammaren får kännedom från IPO via kopia av mail 2013-10-16 att transportbeställning ang. hämtning i Finland av AA skickats till Transporttjänst. Mailet vidarebefordrades av dagjouråklagare BB till handläggande åklagare DD samma dag.

Enligt rikskriminalpolisens transportbeställning önskas AA transporterad tidigast 2013-10-18 men inte senare än 2013-10-25.

AA anländer till Sverige med flyg fredagen 2013-10-18 kl. 12.25. Någon handling eller anteckning om att underrättelse skett till åklagarkammaren eller jouråklagare om att AA faktiskt anlänt till Sverige finns inte.

Åklagarkammaren registrerar måndag 2013-10-21 kallelse till häktningsförhandling 2013-10-22 kl. 15.00.

Enligt häktningsprotokoll försätts AA på fri fot 2013-10-22.

Kammaråklagaren BB har lämnat följande upplysningar.

Jag handlade ärendet den 3–4 oktober och den 7 oktober 2013 i egenskap av dagjouråklagare. AA häktades i utevaro av Luleå tingsrätt den 4 oktober 2013 och greps den 5 oktober vilket jag meddelade tingsrätten måndag den 7 oktober. Därefter efterfrågade jag en tidsplan för ärendet från IPO. IPO kunde då inte lämna någon men skulle maila mig så snart de fått besked från finsk polis.

IPO mailade den 16 oktober 2013 en transportbeställning avseende AA där det framgick att AA önskas transporterad fr.o.m. 2013-10-18 men inte senare än 2013-10-25. Jag vidarebefordrade mailet till handläggande åklagare. IPO mailade den 17 oktober 2013 en resplan där det framgick att AA skulle komma till Stockholm den 18 oktober 2013. Jag vidarebefordrade mailet till handläggande åklagare.

Jag har därefter inte fått någon handling eller information om att AA faktiskt anlänt till Sverige.

Kammaråklagaren EE har lämnat följande upplysningar.

Jag var i egenskap av dagjour sessionsåklagare vid häktningsförhandlingen den 22 oktober 2013. I samband med en tidigare häktningsförhandling samma dag, bad tingsrättens ordförande mig kontrollera när AA anlänt till Sverige. Vid kontroll fann jag ingen anteckning i Cåbra eller i pappersakten att det anmälts till oss när han anlänt till Sverige.

Jag tog kontakt med polisiär handläggare, som inte heller visste mer än att han fått en resplan för AA:s färd till Sverige, vilken han mailade mig och jag ingav till tingsrätten i samband med häktningsförhandlingen mot AA. Denne uppgav att resan skedde enligt planen och att han således anlänt till svensk mark kl. 12.25 fredag den 18 oktober.

AA försattes på fri fot av tingsrätten då det förlöpt mer än fyra dygn sedan hindret för häktningsförhandling upphört. Såvitt känt har Åklagarkammaren i Luleå alltså inte underrättats, eller haft någon som helst vetskap om, att AA befann sig i Sverige förrän kallelsen kom från tingsrätten.

Särskilt tillfrågade om vilka överväganden som gjorts med anledning av dels den transportbeställning som inkommit till åklagarkammaren den 16 oktober 2013, dels den resplan som inkommit den 17 oktober 2013 samt dels den kallelse till häktningsförhandling som inkommit den 21 oktober 2013 har de handläggande åklagarna lämnat följande upplysningar.

Kammaråklagaren DD:

Avseende transportbeställningen och resplanen gjorde jag inga andra överväganden än att jag utgick från att åklagare skulle meddelas när personen i fråga faktiskt befann sig i riket och på svensk mark. Den 18 oktober 2013 närvarade jag vid en begravning på annan ort och utgick från att kammaren skulle meddelas de faktiska förhållandena.

Avseende kallelse till häktningsförhandling så var det något jag inte kände till då jag närvarade vid hovrättsförhandling på annan ort måndagen den 21 oktober 2013.

Kammaråklagaren BB:

Av transportbeställningen daterad 2013-10-16 framgick att avresa önskades fr.o.m. 2013-10-18 och senast 2013-10-25.

Av resplanen daterad 2013-10-17 framgick att AA skulle komma till Stockholm (ARN) 2013-10-18.

Med anledning av dessa handlingar inväntade jag bestämt datum för avresa samt underrättelse om att AA faktiskt anlänt till Sverige.

Kallelse till häktningsförhandling har aldrig nått mig.

Kammaråklagaren EE:

I egenskap av sessionsåklagare vid häktningsförhandlingen mot AA har jag inget ytterligare att anföra utöver det som framgår av tidigare upplysningar.

Inför häktningsförhandlingen hade jag sålunda ingen kännedom om AA:s faktiska ankomst till Sverige då det inte, såvitt känt, inkommit någon anmälan därom till åklagarkammaren.

Kallelsen till häktningsförhandlingen från Luleå tingsrätt inkom, enligt dagboken, den 21 oktober 2013 kl. 15.02, vilket infördes av åklagaradministratör.

Kammarchefen chefsåklagaren FF har lämnat följande yttrande.

Efter att ha tagit del av vad som framkommit i de upplysningar som lämnats av de åklagare som i olika skeden hanterat det aktuella ärendet kan jag bara konstatera att ingen information lämnats till företrädare för åklagarkammaren om när AA ankommit till Sverige och att det därför inte varit möjligt, att på så sätt som föreskrivs, informera tingsrätten därom.

Jag gör därför den bedömningen att saken hanterats korrekt på Åklagarkammaren i Luleå.

Särskilt tillfrågad om huruvida åklagarkammaren har några särskilda rutiner beträffande hanteringen av frihetsberövanden där den misstänkte ska överlämnas enligt en arresteringsorder har chefsåklagaren FF yttrat sig enligt följande.

På Åklagarkammaren i Luleå finns inga särskilda rutiner beträffande hantering av frihetsberövanden där överlämning enligt arresteringsorder ska ske utan sådana ärenden handläggs på samma sätt som frihetsberövanden i allmänhet. Det innebär att ansvaret för ett ärende som lottats på åklagare innan frihetsberövande blir aktuellt vilar på den åklagaren och att andra ärenden sköts av jourhavande åklagare till dess frihetsberövandet upphört eller den misstänkte häktats. Det är svårt att se hur rutiner skulle se ut som skulle innebära att risk för att den typen av fel som här uppstått, och som beror på att underrättelse till åklagare inte skedde när den misstänkte faktiskt ankommit till riket, kunde elimineras.

Det som hänt i det här ärendet har uppenbarligen berott på att samtliga inblandade åklagare utgått ifrån att ett besked skulle lämnas när den misstänkte ankom till riket. Den resplan som finns i ärendet innebar ju inte ett sådant besked utan var en plan för något som skulle ske nästföljande dag, den 18 oktober 2013. Ansvaret för att underrättelse till åklagare sker bör rimligen åvila den transporterande myndigheten.

Den åtgärd som på kammaren vidtagits i anledning av det inträffade är att vi diskuterat saken på arbetsplatsträff och understrukit betydelsen av att den här typen av frihetsberövanden får samma aktiva och noggranna uppmärksamhet som frihetsberövanden i allmänhet.

Ärendet har vid åklagarkammaren varit lottat på kammaråklagaren DD rotel. I ärendet finns en tjänsteanteckning upprättad av vilken framgår att en polis den 5 oktober 2013 per telefon underrättat åklagarkammaren om att AA gripits i Finland samma dag. Av handlingar i ärendet som inkommit till åklagarkammaren från den

finska polisen framgår bl.a. att finsk domstol den 15 oktober 2013 beslutat att AA skulle överlämnas till Sverige senast den 25 oktober 2013.

Dagboksbladet i tingsrättens mål har inhämtats. I detta finns tjänsteanteckningar beträffande ett antal telefonsamtal i ärendet. Utöver de telefonsamtal som framgår av kammaråklagaren BB:s upplysningar finns det en tjänsteanteckning rörande ett telefonsamtal den 21 oktober 2013 med följande lydelse.

TEL. AA beräknas anlända till häktet i Luleå ca kl. 15.00-15.30.

Det framgår inte vem som har lämnat eller mottagit informationen. Nästa anteckning i dagboksbladet är kallelse till häktningsförhandling.

Den resplan mottagen per e-post den 17 oktober 2013 som BB hänvisar till i sina upplysningar har inte diarieförts i ärendet. Kopia har inhämtats av dels den handlingen, dels den resplan som kammaråklagaren EE ingett till tingsrätten vid häktningsförhandlingen (tingsrättens aktbilaga 54) den 22 oktober 2013. Vid en jämförelse kan konstateras att det är samma handling. Av resplanen framgår att AA var inbokad på en flight som skulle anlända till Arlanda flygplats i Stockholm den 18 oktober 2013 kl. 12.25.

[--]

Bedömning

I nu aktuellt ärende har åklagarkammaren underrättats av polisen om att häktningsbeslutet verkställts i Finland den 5 oktober 2013 och anmälan därom har gjorts till tingsrätten av BB den 7 oktober 2013. Vid dessa tidpunkter har det dock fortfarande förelegat hinder för AA:s närvaro vid rätten eftersom han inte befunnit sig i Sverige.

Av de handläggande åklagarnas upplysningar och inhämtade handlingar framgår att det till åklagarkammaren den 17 oktober 2013 har inkommit en resplan från polisen enligt vilken AA var inbokad på en flight som skulle anlända till Arlanda flygplats i Stockholm den 18 oktober 2013. Det synes inte ha inkommit någon information i verkställandefrågan från polisen till åklagarkammaren efter det att AA anlant till Sverige. Av tingsrättens dagboksblad framgår att information inkommit till tingsrätten, oklart varifrån, om att AA beräknades anlända till häktet i Luleå på eftermiddagen den 21 oktober 2013. En kallelse till häktningsförhandling har diarieförts av en åklagaradministratör i ärendehanteringssystemet Cåbra den 21 oktober 2013 kl. 15.02. Häktningsförhandlingen var utsatt att påbörjas den 22 oktober 2013 kl. 15.00, dvs. mer än fyra dygn efter tidpunkten för då hindret för AA:s närvaro vid häktningsförhandling upphört.

Anmälan om att hindret för AA:s närvaro upphört har således inte gjorts av åklagare till rätten. De handläggande åklagarna DD och BB har uppgett att de har inväntat en underrättelse om att AA faktiskt anlant till Sverige. Oavsett vad anledningen varit till att polisen inte synes ha meddelat åklagare att AA ankommit till Sverige den 18 oktober 2013 har enligt min uppfattning klara indikationer om att hindret för AA:s närvaro snart skulle komma att upphöra kommit till åklagares kännedom genom att resplanen inkom till åklagarkammaren den 17 oktober 2013. Särskilt med beaktande av det särskilda ansvar för frihetsberövandet som åligger Åklagarmyndigheten enligt 12 § förordning (2012:566) om överlämnande till Sverige enligt en nordisk arresteringsorder anser jag att åklagare mer aktivt borde ha bevakat tidpunkten för hindrets upphörande för att kunna fullfölja sin anmälningsplikt till tingsrätten. Det är dock svårt att få klarhet i vem av DD och BB som vid de kritiska tidpunkterna i handläggningen haft ansvaret för frihetsberövandet, vilket är otillfredsställande i sig.

Trots den uteblivna anmälan från åklagare har, som tidigare nämnts, tingsrätten erhållit information om att hindret för AA:s närvaro i rätten upphört och kallat till häktningsförhandling. Häktningsförhandlingen har dock påbörjats när fristen för att hålla häktningsförhandling överskridits. Det är rätten som ska se till att fristen för häktningsförhandling inte överskrids. Något självständigt ansvar härför bör inte

åläggas åklagaren (se bl.a. JK 1989 s. 52). Det är emellertid lämpligt att åklagaren verkar för att frihetsberövanden blir föremål för en korrekt handläggning vid rätten. Jag kan konstatera att det förhållandet att resplanen som inkom den 17 oktober 2013 inte diarieförts i ärendet och bilagts akten avsevärt har försvärat EE:s möjligheter att uppmärksamma rätten på att häktningsförhandlingen satts ut vid en tidpunkt när fristen redan var överskriden. Jag har därför förståelse för att EE inte noterat saken.

Sammanfattningsvis kan jag konstatera att det synes ha varit ett antal samverkande faktorer i hanteringen av det aktuella frihetsberövandet som har lett till att häktningsförhandlingen inte har hållits i rätt tid. Ärendet illustrerar vikten av att var och en som hanterar ett ärende med en frihetsberövad verkar för att handläggningen blir korrekt. Jag ser därför positivt på att det på Åklagarkammaren i Luleå med anledning av det inträffade förts en diskussion om vikten av att hanteringen av frihetsberövanden alltid ska ske aktivt och noggrant. Jag kommer i dag även att uppmärksamma Rättsavdelningen på mina iakttagelser i det här ärendet så att det där kan övervägas om det behövs ytterligare stöd för åklagare i hanteringen av överlämnanden enligt en nordisk arresteringsorder.

Tingsrätten (lagmannen GG) lämnade ett remissvar till vilket fogades ett underyttrande från rådmannen HH.

HH anförde följande.

Jag är beredningsansvarig för tingsrättens mål B 390-13 men hade med anledning av delegation inte tidigare varit inblandad i frågan om häktning. Jag kände emellertid till i oktober 2013 att den misstänkte hade häktats i utevaro och i lokalpress hade framkommit att han vistades i Finland.

Den 21 oktober 2013 blev jag på väg från ett sammanträde till andra arbetsuppgifter stoppad i korridoren av en av tingsrättens sekreterare som uppvisade tjänsteanteckningen om den misstänktes ankomst till häktet som han gjort. Mitt besked blev att målet skulle sättas ut till häktningsförhandling samma dag. Såvitt jag kan erinra mig fick jag senare ett besked om att det inte var möjligt på grund av att den offentlige försvararen var upptagen med annat. Mitt besked blev då att förhandlingen skulle hållas dagen därpå. Jag vidtalade därefter en kollega att hålla förhandlingen.

Jag kan idag inte minnas om jag reflekterade över vem kontakten/anmälan som föranlett tjänsteanteckningen gjorts av. Jag såg den dock främst som en underhandsuppgift till tingsrätten så att planerandet av en förhandling kunde påbörjas. Med gränsen mot Finland en och en halv timmes bilresa bort funderade jag inte närmare på när AA kunde ha anlänt till Sverige. Möjligen tog jag för givet att transporten skedde över Torneå och att det därmed, med tanke på när AA kan ha ankommit till Sverige, fanns utrymme för att hålla förhandlingen den 22 oktober 2013. Jag var dock vid den aktuella tidpunkten strängt upptagen med planerandet och förberedandet av en mycket omfattande huvudförhandling som sedan inleddes den 30 oktober 2013 och som pågick under sju dagar. Detta förhållande kan måhända ha påverkat min handläggning så att jag inte ägnade frågan om tidsfristen för förhandlingen närmare eftertanke.

GG anförde följande.

Rådmannen HH:s underyttrande överlämnas som tingsrättens redogörelse för handläggningen, med följande tillägg: Telefonsamtalet till tingsrätten den 21 oktober om vid vilken tidpunkt den misstänkte skulle anlända till häktet kom, enligt vad den domstolshandläggare som tog emot samtalet uppgett, inte från åklagaren utan från personal vid häktet i Luleå.

Eftersom någon uppgift om exakt tidpunkt för när den misstänkte hade anlänt till riket inte fanns före förhandlingen, kom frågan att utredas av den domare som hade utsetts att hålla förhandlingen.

Sedan åklagaren efterforskat och lagt fram kriminalvårdens resplan för den misstänkte kunde det konstateras att häktningsförhandling inte fick hållas på grund av fyradygnsfristen, varför häktningsbeslutet hävdades.

Av 29 § förundersökningskungörelsen framgår att det är åklagaren som ska göra anmälan enligt 24 kap. 17 § tredje stycket rättegångsbalken hos domstolen samt att det åligger polismyndigheten att underrätta åklagaren när häktningsbeslutet har verkställts.

Det kan i efterhand konstateras att åklagaren aldrig gjorde någon anmälan till tingsrätten. Jag anser att det med hänsyn till den förhandsinformation som tingsrätten fått av åklagaren, enligt vad som framgår av dagboksbladet, funnits fog för tingsrätten att vid planeringen av häktningsförhandlingen utgå från att den misstänkte hade anlänt till riket i nära anslutning till telefonsamtalet den 21 oktober och att en formell anmälan skulle inkomma från åklagaren.

Jag har slutligen tagit del av det e-postmeddelande som polisen skickade till bl.a. kammaråklagaren BB den 17 oktober 2013. Till meddelandet bifogades en kopia av en resplan som angav att AA skulle anlända till Arlanda den 18 oktober 2013 kl. 12.25. Under rubriken ”Till polis och åklagare i Luleå” angavs vidare följande i meddelandet.

AA kommer till Stockholm imorgon där kommer han att övernatta på häktet i Sollentuna innan han transporteras vidare till Luleå. Se bifogad resplan från TPT.

Rättslig reglering

En nordisk arresteringsorder för lagföring i Sverige utfärdas av åklagare (3 § första stycket förordningen [2012:566] om överlämnande till Sverige enligt en nordisk arresteringsorder). Enligt förordningens 12 § ansvarar den utfärdande myndigheten för att den eftersökte förs till Sverige när den andra nordiska staten har beslutat om överlämnande hit. Myndigheten ska, om inte annat har överenskommit, se till att den eftersökte hämtas till Sverige inom den utsatta tiden. Om det behövs får den utfärdande myndigheten begära hjälp av Rikspolisstyrelsen eller den polismyndighet som Rikspolisstyrelsen bestämmer.

När rätten har beslutat om häktning av någon som inte är närvarande ska så snart beslutet har verkställts eller hindret för hans eller hennes närvaro har upphört anmälan om detta göras hos rätten (24 kap. 17 § tredje stycket rättegångsbalken, RB). När ett beslut om häktning har verkställts i en främmande stat får det hinder som finns för den misstänktes närvaro vid rätten anses upphöra så snart den misstänkte befinner sig i Sverige (se Fitger m.fl., Rättegångsbalken, oktober 2013, Zeteo, kommentaren till 24 kap. 17 § tredje stycket).

Enligt 29 § fjärde stycket förundersökningskungörelsen (1947:948) ska en anmälan enligt 24 kap. 17 § tredje stycket RB göras av åklagaren. Enligt samma stycke är det polismyndighetens ansvar att omedelbart underrätta åklagaren om att ett beslut enligt 24 kap. 17 § tredje stycket RB har verkställts.

När en anmälan enligt 24 kap. 17 § tredje stycket RB har gjorts ska rätten utan dröjsmål hålla förhandling i häktningsfrågan (24 kap. 17 § fjärde stycket). Häktningsförhandlingen får aldrig hållas senare än fyra dygn efter det att

häktningsbeslutet har verkställts eller hindret för den misstänktes närvaro vid rätten har upphört.

Bedömning

Åklagarmyndighetens handläggning

Av den resplan som kom in till åklagarkammaren den 17 oktober 2013 framgick det att avsikten var att AA skulle anlända till Sverige den 18 oktober kl. 12.25. När det inte kom in något ytterligare besked i denna fråga borde någon av de inblandade åklagarna skyndsamt ha tagit reda på om resan hade genomförts enligt resplanen och meddelat tingsrätten när hindret för häktningsförhandling hade upphört. Som Åklagarmyndigheten har skrivit i sitt yttrande till JO är det svårt att få klarhet i vem av DD och BB som hade ansvaret för att göra detta, vilket i sig är otillfredsställande. Vad som är klart är att ingen av dem gjorde något för att ta reda på när AA kom till Sverige och meddela tingsrätten det. Jag är därför förvånad över att kammarchefen ansett att saken hanterats korrekt. Det är vidare olyckligt att meddelandet från den 17 oktober inte diariefördes hos Åklagarmyndigheten, eftersom det försvårade den fortsatta hanteringen av AA:s frihetsberövande. Åklagarmyndigheten förtjänar kritik för handläggningen av AA:s frihetsberövande i dessa avseenden.

Tingsrättens handläggning

Tingsrätten hade fattat beslut om att häkta AA i hans utevaro. Den 7 oktober 2013 fick tingsrätten besked om att AA hade gripits i Finland, och tio dagar senare meddelade åklagaren att AA skulle transporteras till Sverige mellan den 18 och 25 oktober. Den 21 oktober meddelades tingsrätten att AA beräknades anlända till häktet i Luleå under eftermiddagen. Tingsrätten kallade sedan till häktningsförhandling den 22 oktober kl. 15.00, vilket var mer än fyra dygn efter det att AA anlände till Sverige.

Det besked som tingsrätten hade fått angav inte när AA anlände till Sverige. Rådmannen HH har uppgett att hon inte kan minnas att hon funderade närmare över när AA kunde ha anlänt till Sverige men att hon med tanke på närheten till Finland möjligen tog för givet att AA skulle anlända till Sverige i nära anslutning till det att han anlände till Luleå. Hon vidtog inte några åtgärder för att försäkra sig om att så var fallet. Hon utgick i stället från att det gick att hålla häktningsförhandlingen på eftermiddagen den 22 oktober.

Om en domstol har häktat någon i hans eller hennes frånvaro och hindret för personens närvaro upphör har domstolen en lagstadgad skyldighet att hålla häktningsförhandling inom fyra dygn. I det här fallet innebar det att tingsrätten borde ha hållit häktningsförhandling i målet senast den 22 oktober kl. 12.25.

När HH fick information om att AA skulle anlända till Luleå och det inte framgick av informationen när AA hade anlänt eller skulle anlända till Sverige borde hon ha kontaktat Åklagarmyndigheten och frågat efter sådan information. HH förtjänar

kritik för att hon inte gjorde det och för att häktningsförhandlingen kom att hållas mer än fyra dygn efter det att AA anlände till Sverige.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis är jag alltså kritisk mot både Åklagarmyndighetens och HH:s handläggning av AA:s frihetsberövande. Åklagarmyndigheten borde ha följt upp de uppgifter som lämnades av polisen den 17 oktober 2013 och sedan anmält till tingsrätten att hindret mot AA:s närvaro hade upphört den 18 oktober kl. 12.25. När HH fick kännedom om att AA befann sig i Sverige borde hon ha försäkrat sig om att hon hade tillräckligt med information för att kunna fastställa när AA anlände till Sverige och med utgångspunkt i denna information kalla till häktningsförhandling inom den lagstadgade tidsfristen.

För den enskildes rättssäkerhet är det grundläggande att användningen av tvångsåtgärder mot honom eller henne sker på ett korrekt sätt. Det kräver att samtliga aktörer inom rättsväsendet tar sitt ansvar för handläggningen och fullgör sina uppgifter med stor noggrannhet. I det här fallet har det tyvärr brustit i noggrannhet hos både Åklagarmyndigheten och tingsrätten. Det fick till följd att AA var frihetsberövad utan lagstöd i mer än två och en halv timme. Jag ser allvarligt på det inträffade.

Med dessa uttalanden avslutas ärendet.